

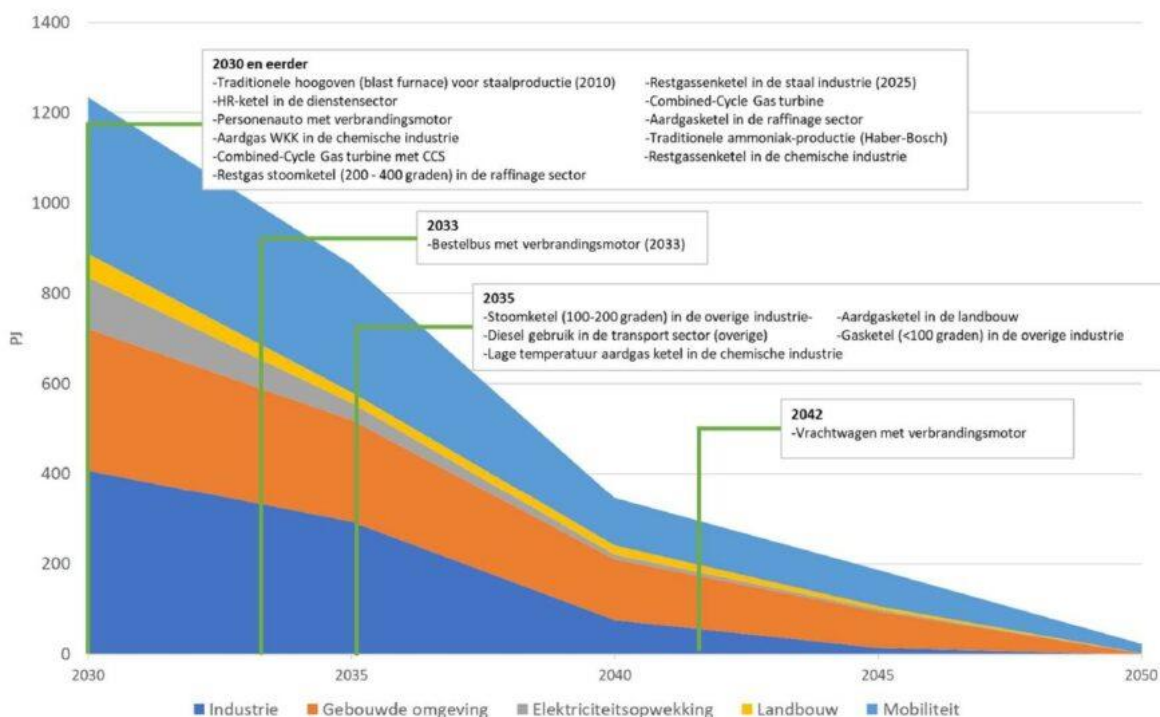
Commissiedebat Verduurzaming Industrie – 29 maart 2023

Op 29 maart vindt het Commissiedebat Verduurzaming Industrie plaats. Voor dit debat geeft de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) u graag een aantal overwegingen mee, over de noodzakelijke snelheid van keuzes, een industrievisie, een efficiënte transitie en specifieke ondersteuning voor de decentrale industrie in cluster 6. Deze overwegingen zullen de energietransitie ten goede komen, maar ook het Nederlandse verdienvermogen bevorderen.

Afbouwpad fossiele technieken & opbouwpad van schone alternatieven

Recent heeft TNO in kaart gebracht in welk jaar nieuwe investeringen in fossiele technieken moeten stoppen om de klimaatdoelen te kunnen halen en desinvesteringen te voorkomen. Dat moment is voor veel technieken al dit decennium.

- Zet in op een **afbouwpad van fossiele technieken en een opbouwpad van schone alternatieven**. In het Nationaal Programma Energiesysteem (NPE) en bij de opvolging van het [Interdepartementaal Beleidsonderzoek \(IBO Klimaat\)](#) pleiten wij voor het invoeren van normering om hier op te sturen. Daarbij moet duidelijk zijn wanneer we stoppen met investeren in fossiele technieken en welke alternatieven wanneer gereed moeten zijn.

- Wij pleiten er in dit kader voor dat er werk gemaakt wordt van een **onderbouwde industrievisie**. Nederland is toe aan een visie op de vraag waar we wél naartoe willen met de Nederlandse industrie. Een logisch vervolg kan een **koolstofvisie** zijn, waarin een grondstoffenvisie voor de industrie is uitgewerkt. Focus op de **nieuwe industrie van de toekomst** -die perfect past in alle transitie- behoort hierin een belangrijk onderdeel te zijn, deze industrie zou gefaciliteerd en gestimuleerd moeten worden.
- Zorg voor meer snelheid bij de **maatwerkafspraken**. De grote uitstoters kunnen en willen nog voor 2030 bijdragen. Deze afspraken horen wederzijds te zijn, concreet en afrekenbaar voor alle partijen, met kwantitatieve en ambitieuze (tussen)doelen. Waarbij ook concrete afspraken zijn gemaakt met netbeheerders over de bijbehorende infrastructuur.
- Het in oprichting zijnde **Nationaal Programma Verduurzaming Industrie moet de noodzakelijke brug gaan vormen tussen industriebeleid en klimaatdoelstellingen**. Een succesvolle opstart van het programma, inclusief brede marktdialoog -vanuit energie, industrie, infrastructuur, wetenschap en milieubewegingen- is belangrijk.
- Richting geven aan negatieve emissies -voor CO₂-reductie op de lange termijn- is nodig. De **Taskforce Negatieve Emissies** (vanuit de CCU-alliantie en NVDE) pleit er in hun [manifest](#) onder andere voor bestaande kennis en technologie op te schalen, en een markt te creëren voor negatieve emissies.

Verbeterde energiebesparingsplicht staat in de startblokken

De NVDE is tevreden over de ontwikkelingen in de energiebesparingsplicht. Deze plicht heeft een enorme potentie in CO₂-reductie (-4 Mton) en aardgasbesparing (-1 miljard m³), bleek al uit [onderzoek](#) van Common Futures. De ontwikkelingen gaan de goede kant op, zo wordt er flink geïnvesteerd in handhaving.

- De NVDE wijst op de noodzaak van **voldoende kwantitatieve én kwalitatieve handhaving** met praktische opleiding en ondersteuning, om bij een industrieel bedrijf het (on)juiste te kunnen waarnemen. Het nationaal coördinatieteam kan hier een rol in pakken.
- Onderzoek het voorstel vanuit IBO Klimaat om de **terugverdientijd in de energiebesparingsplicht te verhogen**, waarbij het IBO-rapport een verhoging naar 10 jaar voorstelt.

Een efficiënte en versnelde transitie

De industrievisie, samen met de uiteindelijke mix¹ van duurzame energie, gaan bepalen hoeveel binnenlandse energie er voor de industrie beschikbaar is. Hoe energie-efficiënter die industrie is, hoe meer deze gebruik kan maken van oranje-groene energie, schoon en in Nederland geproduceerd. Import van schone energie zal zeker op gang komen, al zal daarbij de afweging opkomen in hoeverre de energie-intensieve industrie dan niet beter verhuist naar de regio's waar die energie vandaan komt.

---

¹ Duurzame energiemix: elektriciteit, warmte, waterstof, koolwaterstoffen, geothermie, biomassa en andere.

- **Snellere doorlooptijden en kortere procedures zijn cruciaal** om de ambities waar te maken, voor alle vormen van duurzame opwek, robuuste energie-infrastructuur en verduurzaming van de industrie. Zie de eerdere oproep van de NVDE in de notitie '[Druk de doorlooptijden.](#)'
- **Formuleer een landelijk doel voor directe elektrificatie in de industrie en stem de ontwikkeling van infrastructuur en schone elektriciteitsproductie daarop af.** Ook directe elektrificatie heeft, gegeven het efficiencyvoordeel ten opzichte van de waterstofroute, een concrete doelstelling nodig. Formuleer ook doelstellingen in deelgebieden. Dit bevordert keuzes, waardoor infrastructuur op tijd gerealiseerd kan worden. Het verhogen van hernieuwbare productie leidt ook ertoe dat Nederlandse waterstofproductie uit netstroom sneller als groen kwalificeert, op basis van de zogenaamde [Delegated Act](#) (Richtlijn Hernieuwbare Energie) die de Europese Commissie onlangs heeft gepresenteerd. Deze definieert wanneer waterstof uit elektrolyse als groen kwalificeert. Volgens de Act mag waterstof onder eenvoudige voorwaarden groen heten wanneer de nationale stroommix bijna CO₂-vrij is (maximaal 18 gram CO₂/MJ elektriciteit).
- **De vraag naar duurzame elektriciteit mag niet achterblijven bij de productie van duurzame elektriciteit.** Stimuleren van directe elektrificatie kan -naast de doelstelling- door gunstige positionering in SDE++ (het meenemen van procesintegratie bij warmtepompen, en standaard indexering van stijgende nettarieven) en door aanpassing van nettarieven (flexibeler maken). Zie ook deze [column](#) voor verdere achtergrond.
- De [reflectie](#) van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) op de Cluster Energie Strategieën (CESsen) laat zien dat vooruitinvesteren op infrastructuur nodig is. De netbeheerders kunnen dit hogere risico niet alleen dragen, daarom is **financieel bijspringen vanuit de overheid nodig**. Proactieve ontwikkeling van de elektrische infrastructuur sluit tevens aan bij de ambitie om in 2035 een (nagenoeg) CO₂-neutraal elektriciteitssysteem te hebben. Het tegelijkertijd uitbreiden van het elektriciteitsnet en elektrificeren van de industrie -zoals nu gangbaar is- werkt niet, omdat het onvoldoende zekerheid biedt voor alle partijen.
- De helft van de Nederlandse energie wordt gebruikt om warmte van te maken, in de industrie is dit aandeel zelfs 70%. De warmtevraag van de industrie wordt deels voorzien via elektrificatie, maar ook door het gebruik van restwarmte en opwek met andere duurzame bronnen. Warmte bij een bedrijf en op een bedrijventerrein kan op verschillende temperatuurniveaus meerdere keren ingezet worden, van processtoom tot ruimteverwarming. Zo wordt het elektriciteitsnet ontzien, dit geeft ruimte voor elektrificatie van andere processen. **De warmtetransitie heeft flinke vertragingen opgelopen, de NVDE roept daarom op zowel de snelheid als het belang van warmte bij beleidsontwikkelingen te blijven betrekken.**

Specifieke ondersteuning voor de decentrale industrie in cluster 6

Waar de grote industrie gebruik kan maken van maatwerkafspraken of grootschalige infrastructuurprojecten, kunnen verreweg de meeste Nederlandse industriebedrijven hier geen aanspraak op maken. De over het land verspreide industrie in cluster 6 heeft op dit moment te weinig zicht op verduurzamingsopties. Deze bedrijven willen wel bijdragen aan de klimaatdoelstellingen, en het eigen bedrijf toekomstklaar maken. De maatschappelijke waarde van de decentrale industrie is bovendien hoog, zoals het [CBS](#) aantoonde: “Er lijkt zich een regionale verschuiving te voltrekken naar de ‘buitengebieden’”.

- De NVDE pleit voor specifieke ondersteuning voor decentrale industrie, om de maatschappelijke waarde -voor de Nederlandse economie, werkgelegenheid en leefbaarheid- te behouden. Ondersteuning moet zich richten op **verbeteren van toegang tot energie-infrastructuur**. Strategische locatiekeuzes kunnen de voortgang helpen.
- **Faciliteren van samenwerking tussen bedrijven over de brede energietransitie** (mobiliteit, gebouwde omgeving, energie-infrastructuur en verduurzaming van bedrijven zelf), is belangrijk om impact te behalen. Verplicht professioneel parkmanagement op bedrijventerreinen, en juiste focus bij (decentrale) overheden is nodig.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De aangesloten bedrijven zijn actief in hernieuwbare elektriciteit, warmte en gassen en in duurzame mobiliteit, de gebouwde omgeving en de industriesector.